

1. – 7. trinn eller 1. – 4. trinn?

Flåm skule har de siste ti årene stabilt hatt elevtall til tre klasser etter de tradisjonelle klassedelingsreglene, selv om elevtallet har vært svakt fallende fra 33 til 26. Klassene blir små, og lærernormen kan vanskelig danne utgangspunkt for ressurstildelingen. Skoleåret 2021/22 brukte skolen 1,33 årsverk til ordinær undervisning for 5. – 7. trinn (én klasse). Dette er ca. 0,9 årsverk ut over lærernormen. Til sammenligning brukte Aurland barne- og ungdomsskole 3,42 årsverk til ordinær undervisning for 5. – 7. trinn (tre klasser). Dette er 1,5 årsverk ut over lærernormen. Elevtallet tilsa en organisering i to klasser etter de tradisjonelle reglene og kunne trolig redusert lærerressursene med ca. ett årsverk. Kjente elevtall tilsier at dette vil kunne fortsette i overskuelig framtid. En overføring av elevene på mellomtrinnet fra Flåm vil muligens medføre at man sjelden kan spare én klasse i Aurland barne- og ungdomsskole. Hvis man velger å opprettholde tredeling på mellomtrinnet, vil elevene fra Flåm kunne gå inn i disse klassene, og man sparer ca. 1,33 årsverk uten å bryte lærernormen. Til gjengjeld vil ca. 10 flere elever måtte ha skyss til skolen.

Bruk av bygningen

Flåm skole har fire bygningsdeler: en kroppsøvingsdel med basseng og gymsal, en personalavdeling og to avdelinger med klasserom/SFO.

Skolen har fire klasserom, hvorav de tre største ligger samlet i den ene enden av bygget. Med en arealnorm på 3 m² per elev/voksen vil disse klasserommene kunne ha 54 elever. Dette er mer enn rikelig, enten man har 1. – 4. trinn eller 1. – 7. trinn ved skolen. Denne delen av bygningen vil alternativt kunne gi leke- og oppholdsareal til en barnehage på ca. 35 barn, men det bør i så fall etableres ny garderobe i fellesarealet som ligger i tilknytning til de tre store rommene. Med færre barn i barnehagen vil ett av klasserommene kunne brukes til SFO.

I den andre enden av skolebygget ligger det fjerde klasserommet på ca. 50 m², knyttet opp et like stort SFO-rom med kjøkken. Nær disse er det også et fellesareal på ca. 25 m² (?) og et grupperom på ca. 13 m². Til sammen vil disse rommene kunne gi plass til ca. 28 elever. En egnet garderobe ligger rett ved. Denne delen av skolen vil ha plass til 1. – 4. trinn. En ulempe vil være at SFO bruker det ene av klasserommene, men det skjer utenom undervisningstid. Dette arealet vil trolig også alternativt kunne romme en barnehage med inntil 20 barn. En ulempe ved barnehagebruk er at fellesarealet også leder inn til garderobene for basseng/gymsal.

Personalavdelingen synes stor nok for de tilsatte både i barnehagen og skolen.

Det er ikke i de tilsendte tegningene angitt arealer for kunst og håndverk og naturfag. Kravene til utstyr er mindre for 1. – 4. trinn enn for 5. – 7. trinn.

Konklusjon

En overføring av mellomtrinnet til Aurdal barne- og ungdomsskole vil gi fulldeling på mellomtrinnet og bedre plass på Flåm.

Flåm skole kan romme alle sju årstrinn og en liten barnehage (inntil 20 barn).

Hvis mellomtrinnet overføres til Aurland barne- og ungdomsskole, kan Flåm skole romme de gjenværende 1. – 4. årstrinn og en barnehage med inntil 36 barn.

Ved begge løsningene bør garderobekapasiteten ved de tre store klasserommene økes.

Notat om mulig oppvekstsenter lokalisert til Flåm skule

I forbindelse med omstillingsprosjektet i Aurland kommune er det ønskelig å se på mulighet for å organisere et oppvekstsenter i Flåm ved at barnehagedriften blir lagt til skoleanlegget. Dette notatet er som et bakgrunnsdokument for dette arbeidet.

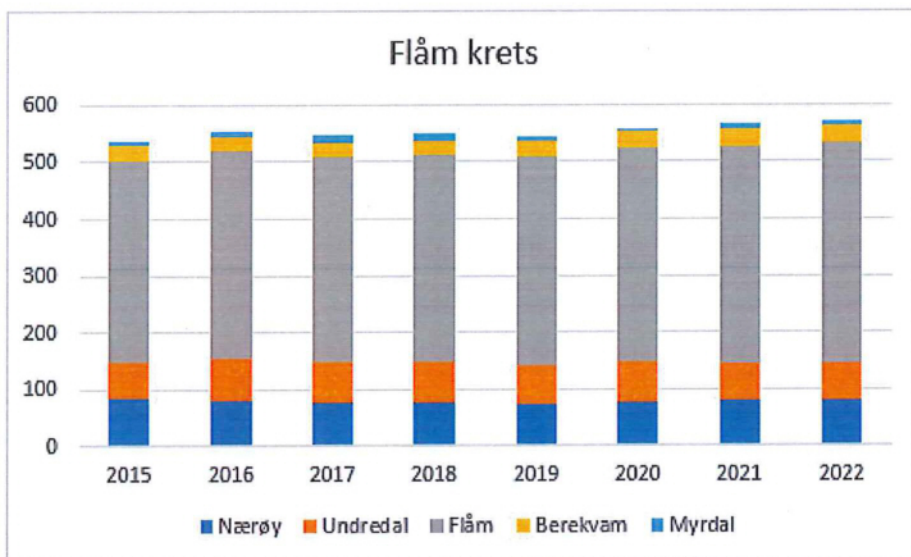
Det er også gjennomført en spørreundersøkelse blant foresatte i Flåm krets. Resultatene fra spørreundersøkelsen er tilgjengelig i en egen Power BI rapport.

Elevtallsprognoser

Flåm krets består av de 5 grunnkretsene Nærøy, Undredal, Flåm, Berekvam og Myrdal. Statistikken fra SSB viser at Flåm krets har hatt noe sterkere befolkningsvekst totalt enn resten av Aurland kommune fra 2015 til 2022. Flåm har hatt en vekst på 6,3 prosent, mens Aurland kommune har hatt en vekst på 1,6 prosent. I aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år har Flåm hatt en utvikling på hhv. 0 prosent og 7,1 prosent, mens Aurland kommune har hatt en utvikling på hhv. 18,1 prosent og -15,1 prosent.

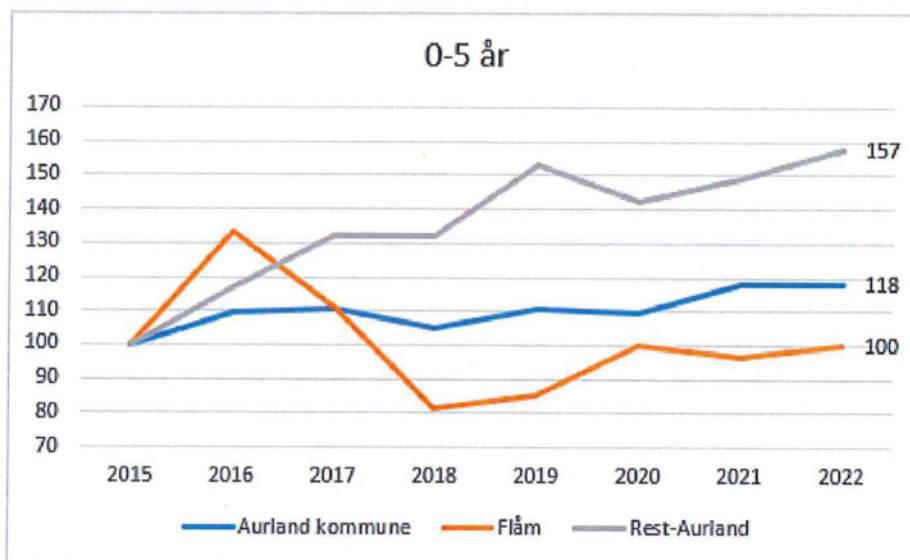
Framskrivningene fra SSB (MMMM) anslår en befolkningsvekst for Aurland kommune på 12,8 prosent fra 2022-2040. I aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år er det anslått en vekst på hhv. 22,4 prosent og 22,7 prosent. Hvis vi legger til grunn tilsvarende utvikling for Flåm som for Aurland kommune, vil antall innbyggere i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 år være hhv. 31 og 74 i 2040 (27 og 60 i 2022).

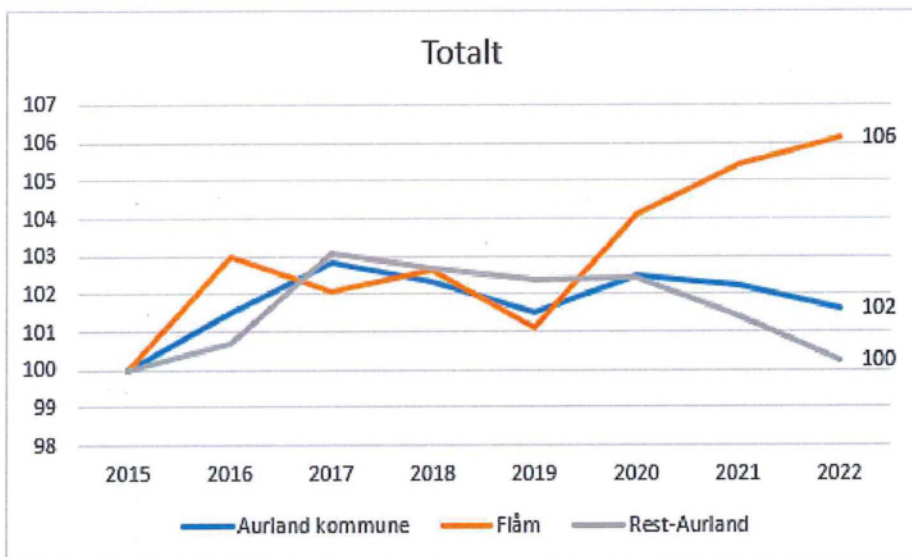
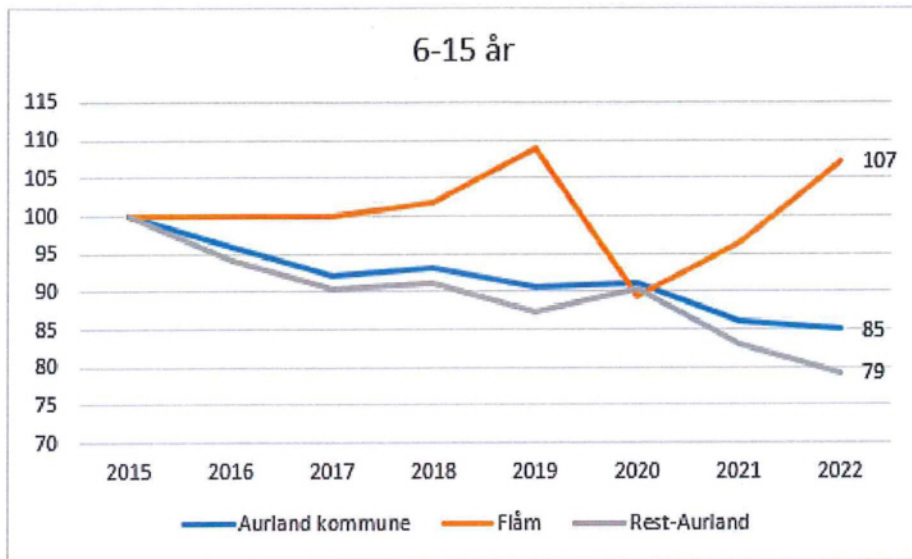
Hvis vi tar utgangspunkt i gjennomsnittlig årlig utvikling for perioden 2015-22 (for Flåm) vil antall innbyggere i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 år være hhv. 27 og 72 i 2040.

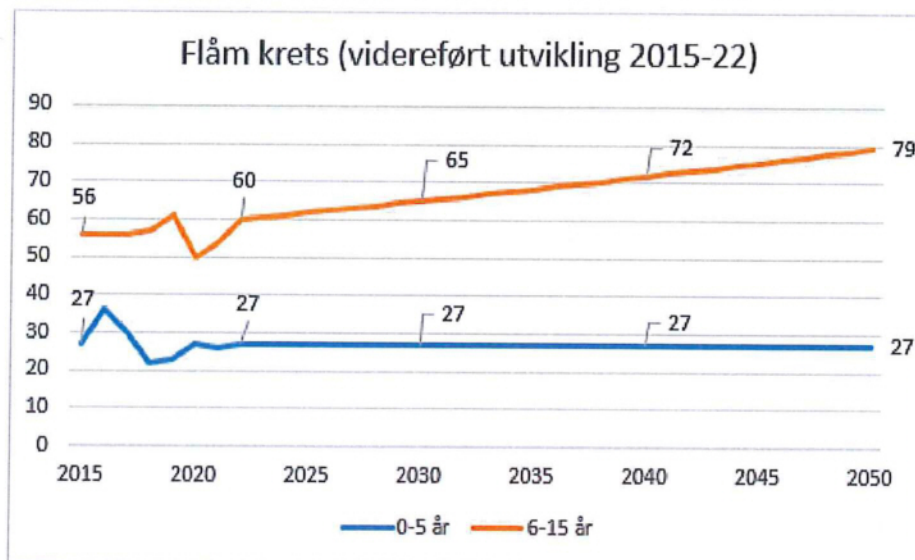
	Aurland kommune			Flåm skolekrets*		
	2015	2022	%-endring	2015	2022	%-endring
0 år	11	19	72,7 %			
1-5 år	72	79	9,7 %			
6-12 år	128	107	-16,4 %			
13-15 år	64	56	-12,5 %			
0-5 år	83	98	18,1 %	27	27	0,0 %
6-15 år	192	163	-15,1 %	56	60	7,1 %
Totalt	1 738	1 766	1,6 %	536	570	6,3 %

*) : Alle ett-tall og to-tall i statistikken på grunnkrets-nivå er endret til '0' eller '3' for å ivareta personvernet.

Hvis vi legger til grunn gjennomsnittlig årlig utvikling for perioden 2015-22, vil utviklingen for Flåm krets se slik ut fram til 2050:

Hva er et oppvekstsenter?

Skoleplassen¹ definerer et oppvekstsenter som *et helhetlig pedagogisk tilbud til barn fra de er ett til de er tretten (seksten) år – nå tolv (femten) år*. Oppvekstsenteret kan som minimum inneholde barnehage og grunnskole, og som regel inngår også skolefritidsordning (SFO), men kan også inneholde andre funksjoner (som f.eks. bibliotek, kulturskole etc.). Til vanlig er oppvekstsentrene under samme tak og med samme ledelse.

Oppvekstsentre kan være ulike. I 2021 var det 121 oppvekstsentre i Norge. 12 av dem var organisert med barnehage og 1.- 4.trinn, 68 med barnehage og 1.- 7.trinn og 40 med barnehage og 1.- 10.trinn. Ett oppvekstsenter var registrert med bare elever på ungdomstrinnet.

Ofte har bakgrunnen for å opprette et oppvekstsenter vært å samle små enheter for at de kan styrke hverandre (Skoleplassen). Oppvekstsentre har vist seg å være ei god organisatorisk løsning i små bygder der det er behov for å beholde både barnehage og skole. Men det har etterhvert også vokst fram forståelse for pedagogiske argumenter for aldersblanding; samarbeid mellom barnehage og skole og myk overgang mellom barnehage og skole.

Lovhjemmel for oppvekstsenter

Lovverket gjør det mulig å etablere oppvekstsenter så lenge den faglige, pedagogiske og administrative ledelsen i både skolen og barnehagen er forsvarlig (KS). Men kravene til daglig ledelse i lovverket til barnehager og skoler gjør at Utdanningsdirektoratet (Udir) mener at det bare unntaksvis vil være mulig å organisere virksomheter med felles ledelse av både skole og barnehage.

I tolkningsuttalelse (04.02.2013) sier Udir at en rektor kan lede andre virksomheter, så lenge de generelle kravene i opplæringsloven §9-1 første ledd og andre ledd andre punktum er oppfylt:

Opplæringsloven § 9-1. Leiing

Kvar skole skal ha ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leiing.

Opplæringa i skolen skal leiast av rektorar. Rektorane skal halde seg fortrulege med den daglege verksemda i skolane og arbeide for å vidareutvikle verksemda.

¹ Skoleplassen er en digital møteplass for nærmiljøskoler, knyttet til Landslaget for nærmiljøskoler (LUFS)

Forutsetningen er at lovens krav til forsvarlig ledelse er oppfylt både på skolen og barnehagen. I barnehage gjelder barnehagelovens §24:

Barnehageloven § 24. Styrer

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som barnehagelærer eller annen høyskoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

I merknadene til § 24 (tidligere § 17) er det lagt til grunn at felles organisering av skole og barnehage som én mindre virksomhet kan være løsningen i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen utgjør noen få titalls barn. Det er videre spesifisert at relevante utdanninger til styrerstillingen er utdanning som allmennlærer, faglærer og annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå som har tatt videreutdanning i barnehagepedagogikk. For at kravet til rektors kompetanse skal være oppfylt stilles det krav om at rektor har pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper. Det er også viktig å merke seg at rektor må ha tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, herunder å videreutvikle virksomheten.

Fordeler og ulemper med et oppvekstsenter

Skoleplassen beskriver både fordeler og ulemper med et oppvekstsenter. I tillegg har Rambøll management i rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*» som er utarbeidet på vegne av KS, kommet fram til flere anbefalinger om felles ledelse.

Fordeler med oppvekstsenter: (Skoleplassen)

- Lærere og assistenter kan arbeide både i barnehagen og i skolen. Kan dermed bli flere hele stillinger og mer fleksibel bruk av det pedagogiske personale.
- Økonomisk fordel: felles utstyr, uteområde etc.
- Én leder som arbeider med budsjett og administrasjon, ikke to
- Pedagogisk fordel: sammenheng og kontinuitet i opplæringa

Utfordringer med oppvekstsenter: (Skoleplassen)

- Må ha en rektorfunksjon og en styrerfunksjon
- Det er ulike arbeidsavtaler i barnehage og grunnskole
- Ulike kulturer i barnehage og skole
- Endring tar tid
- Skole og barnehage blir drevet etter ulike regelverk, forskrifter og planer
- Barnehagen trenger eget uteområde for å ivareta tryggheten for de minste barna.
- Kan det være vanskelig med soving for de små?

Konklusjoner fra rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*»:

- Lovverket gir muligheter for å etablere felles ledelse, men sentrale krav må oppfylles
- Det er flere begrunnelser for etablering av felles ledelse; økonomisk innsparing, administrativ forenkling og opprettholdelse av skoler og barnehager. En motivasjon er å minske antall enhetsledere.
- Det er ikke økonomisk gevinst som er det mest fremtredende resultatet.

- Felles ledelse fører til pedagogisk utvikling, sterkere fagmiljø, samarbeid på tvers og kompetansedeling.
- Felles ledelse fører til økt ledelsesfokus og organisasjonsutvikling
- Samordning av barnehage og barnetrinn gjør det lettere å skape gode overganger
- Å skape gode rammebetingelser for fellesleder og stedsansvarlig oppleves som utfordrende; utfordring med å skape klare rammer og ansvars- og oppgavefordeling mellom felles leder og den som er stedsansvarlig på den enkelte enhet. Det er også en utfordring å gjøre rollen som stedsansvarlig attraktiv.
- Fremtredende ledelsesprinsipper er bruker i fokus, utvikling og mål- og resultatstyring.
- Felles ledelse fører til bedre utnyttelse av de administrative ressursene gjennom administrativ forenkling og ved at antall resultatenheter minskes

Kommentar til siste punktet: I kommuner med private barnehager kan ikke skoledelen og barnehagedelen i et oppvekstsenter være drevet som én resultatenheter. Det er viktig at skolen ikke subsidiere barnehagedriften pga. regelverket for beregning av tilskudd. Det må da være to ansvarsområder for å skille skole- og barnehagedrift. Dette er også nødvendig for korrekt KOSTRA-rapportering.

Råd fra rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*»:

- Sørg for et godt forarbeid i forkant av avgjørelsen om å etablere felles ledelse
- Sørg for tilstrekkelig med tid og involvering av berørte parter
- Dokumenter resultater og følg opp modellen

Innspill fra ansatte og foreldre ved Flåm skule og Flåm barnehage:

- Ser ikke at det er mye synergieffekter i forhold til bemanning. Pedagog- og bemanningsnormen på holdes uansett i barnehage.
- Det er ikke infrastruktur/trygg vei opp til Flåm skule (mange foreldre har ikke sertifikat)
- Flåm skule er langt borte fra sentrum. Lengre avstand kan føre til færre søkere
- Er det nok uteareal ved Flåm skule?
- Flåm skule er lang unna turområdene barnehagen bruker. For små føtter vil det ta mellom 30-45 minutt å gå fra skolen til turområdene barnehagen bruker
- Et oppvekstsenter vil gi faglig fellesskap på tross av ulike profesjon
- Det er ingen utvidingsmulighet av barnehagen der den er lokalisert i dag pga. plassering midt i et boligfelt
- Det er meningsløst å investere i et oppvekstsenter om det ikke er elevgrunnlag
- Kan dra veksler på personalet ved et oppvekstsenter
- Et oppvekstsenter kan være mer attraktivt for de ansatte, siden det er mulighet for å arbeide både i skolen og i barnehagen
- Litt lettvt å tro at det er lett med vekselbruk av personalet. Det er ikke lett å få til i praksis.
- Det er viktig å holde på profesjonsgrensene.
- Det pedagogiske fagmiljøet vil bli rikere ved et oppvekstsenter. Dette drypper på ungene.
- Samlokalisering gir god mulighet til å tenke hele utdanningsløpet, tidlig innsats, arbeide klokt fra ungene er små.
- Er det plass nok ved Flåm skule?
- Barnehage og 1-4 trinn er kanskje det viktigste å beholde i Flåm fremfor mellomtrinnet.

Oppvekstsenter i Flåm?

Ledelse:

Lovverket gjør det mulig å etablere oppvekstsenter så lenge den faglige, pedagogiske og administrative ledelsen i både skolen og barnehagen er forsvarlig (Rambøll). For å lede en skole må lederen ha pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper. For å lede en barnehage er det krav om formell pedagogisk og barnefaglig kompetanse. Så lenge felles leder oppfyller kravene til pedagogisk kompetanse og har nødvendige lederegenskaper, så kan både rektor og barnehagestyrer fungere som felles leder for skole og barnehage i et oppvekstsenter. Om man er innenfor lovkravene må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Det er også viktig å merke seg at felles leder må ha tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, herunder å videreutvikle virksomheten.

Flåm skule har 40 % rektor og 40 % kontorteknisk personalet. SFO ved Flåm skole har 15 % daglig leder. Flåm barnehage har 100 % lederressurs, der 60 % er øremerket styrerfunksjonen og 40 % enhetslederfunksjon (ref. kommunens to-nivåmodell). Til sammen er dette 155 % lederressurs og 40 % merkantil ressurs. Samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter vil kunne redusere ledelsesressursene. Organiseringen av oppvekstsenter varierer med størrelsen. Gjennomsnittlig rektorressurs ved oppvekstsentre med mellom 18 og 30 elever på 1. – 7. trinn er på rundt 60 %. Rektorressursen ved Flåm skule synes derfor å være litt høy, og i hvert fall med tanke på at SFO har egen lederressurs. Med felles ledelse vil det være mulig å redusere 40 % enhetslederressurs som er tilknyttet barnehagen. Det vil gi en innsparing på rundt 380 000 kr ved ei årslønn på 700 000 kr.

SFS 2201 regulerer ressurs til styrer/leder i barnehage. En barnehage skal som hovedregel ha styrer i hel stilling, men styrer i barnehager med mindre enn 42 barn kan også utføre andre arbeidsoppgaver enn dem som naturlig tilligger styrer (f.eks. arbeid i barnegruppene). Disse oppgavene tidsdimensjoneres etter drøftinger lokalt, likevel slik at tid til lederoppgaver skal utgjøre minimum 35% av styrers stilling. En styrer har mange oppgaver og hovedansvaret for at barnehagen leverer på alle områder. Mange av oppgavene tar like lang tid om det er i en liten eller stor barnehage. Aurland kommune kan likevel se på muligheten for å redusere styrerressursen i Flåm barnehage. Om styrerressursen i Flåm barnehage reduseres til minstekravet, vil det gi en innsparing på rundt 238 000 kr ved ei årslønn på 700 000 kr. Dette vil også redusere utbetaling av tilskudd til private barnehager på rundt 73 000 kr (forenklet beregning).

Utdanningsforbundet fikk i februar 2022 i oppgave å utrede og sende på høring et forslag til ny forskriftsbestemmelse om krav til stedlig leder i barnehage. For å sikre at felles leder har tilstrekkelig tid til å følge den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, vil vi derfor anbefale å ha stedlig ansvarlig i både barnehagen og på SFO, og i tillegg vurdere å redusere styrerressursen i barnehagen.

Forslag til ledelsesmodell:

Leder for oppvekstsenteret:	100%
Stedlig ansvarlig/styrer barnehage:	60% eller mindre, minimum 35%
Stedlig ansvarlig SFO:	15%

Fagarbeidere/assistenter og pedagoger:

På grunn av ulike arbeidstidsavtaler er det ikke alltid enkelt å bruke pedagoger og barnehagelærere i både barnehage og skole. Dette har de ansatte ved både Flåm skole og Flåm barnehage gitt tilbakemelding om. Det samme er resultat av case-studier og intervjuer i rapporten «Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren» (Rambøll).

Det er lettere å få til et vekselbruk av fagarbeidere og assistenter. Samarbeid på tvers gir mulighet for å «fylle opp» stillinger og redusere uønsket deltid. Det er også mulig for SFO og barnehage å samarbeide om personalressursene ved at SFO er sammen med barnehagen om morgenen før skolestart og en stund på slutten av dagen. Hvor mange ansatte det er behov for totalt ved sammenslåing må bli vurdert gitt antall barn, når barna blir levert/hentet og om det er noen med særskilte behov som trenger ekstra ressurser. SFO har dette skoleåret 5 elever med morgen-SFO. Barnehagen har 24 barn som alle kommer en gang mellom 07.00 og 08.30. Det er ikke alltid et klart mønster på når barna blir levert, så det er vanskelig å si noe bestemt om hvor mange barn som er kommet innenfor bestemte klokkeslett. SFO har en ansatt på morgenvakt. Barnehagen har to på morgenvakt og fire når mellom-vakten starter. Det er muligheter for synergieffekter hvis barnehagen kan ta imot SFO-barna innenfor sin bemanning og barnehagen i tillegg har flere voksne enn bemanningsnormen krever. Hvis barnehagen følger bemanningsnormen, er det ikke mulig å spare inn ved samarbeid. En sammenslåing med SFO vil likevel gi positive effekter ved at barnehagen kan oppleve ressursituasjonen som bedre fordi en kan dra nytte av SFO-personell også i barnehagen.

Vi anbefaler å vurdere å utvide åpningstiden til SFO fra kl. 07.00. Dette vil gi økt fleksibilitet med tanke på foreldrenes arbeidshverdag og arbeidstider. Personalressursene kan dermed bli sett i sammenheng en halvtime lenger. Vi mener at både SFO og barnehagen bør ha en ansatt hver fram til skolestart 08.30. Totalt er det ingen endring i antall ansatte for barnehagen sin del (men det er 5 flere barn om morgenen). Dette gir en innsparing på 7,5 time i uka som utgjør 20 % fagarbeider-/assistentårsverk ved normalt arbeidsår og 17,8 % fagarbeider-/assistentårsverk ved komprimert arbeidsår (følger skoleruta). Ved en årslønn på 350 000 kr/400 000 kr gir det en innsparing på rundt 95 000 kr/109 000 kr i året. Det vil også gi lavere sats for driftstilskudd til private barnehager og lavere utbetaling av tilskudd på rundt 29 000 kr/33 000 kr (forenklet beregning).

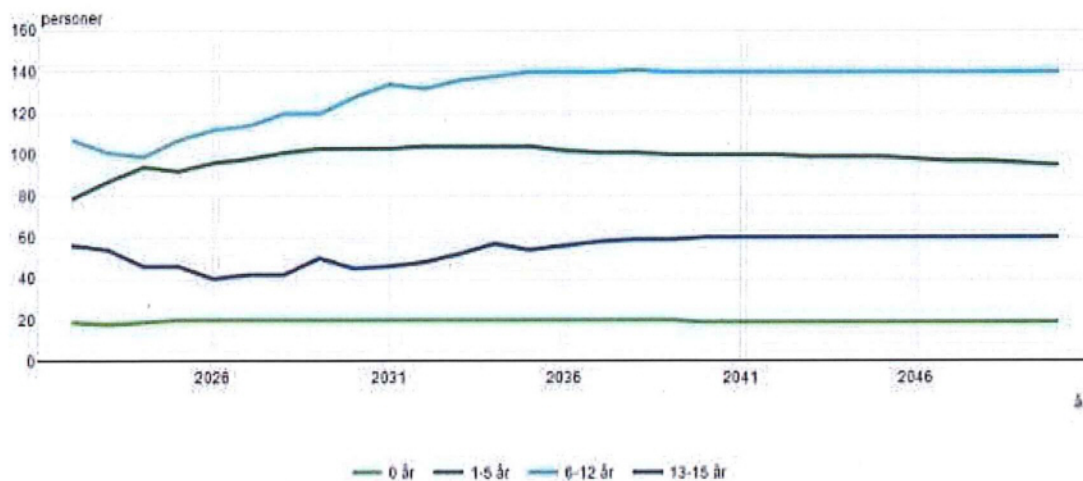
Hvis det samme er mulig for siste time av SFO etter skoletid, så kan det gi ei innsparing på rundt 62 000 kr/71 000 kr. Det vil også gi lavere sats for driftstilskudd til private barnehager og lavere utbetaling av tilskudd på rundt 19 000 kr/22 000 kr (forenklet beregning).

Størrelse på oppvekstsenteret:

Ifølge GSI for 2021 varierer størrelsen på skoledelen ved oppvekstsentrene fra 2 til 318 elever (størrelse på barnehagedelen er ikke tilgjengelig i GSI). Lierne kommune mener at oppvekstsentre med mellom 20 - 40 barn i skolen og rundt 10 barn i barnehage samsvarer med benevnelsen noen «få titalls barn». Fra august 2022 har Flåm skole 24 elever og Flåm barnehage 24 barn. Dette er ifølge tolkningen til Lierne kommune innenfor noen «få titalls barn». Både barne- og elevtallet varierer år for år. Et eventuelt oppvekstsenter bør derfor planlegges ut i fra forventet utvikling i antall barn i barnehagealder og i grunnskolealder. Så lenge oppvekstsenteret inneholder barnehage og grunnskole, står en fritt i organiseringen ellers. Noen oppvekstsentre inneholder barnehage og 1.-7.trinn, andre inneholder barnehage og 1. – 4. trinn. For foresatte ved Flåm skule og barnehage er det viktigst å beholde barnehage og 1. – 4. trinn i Flåm. Noen nevnte at klasserommene til mellomtrinnet ved Aurland barne- og ungdomsskole har kapasitet til 20 elever, noe som kan gi utfordringer med å eventuelt flytte 5. – 7. trinn fra Flåm skole. Dette er en aktuelt problemstilling sett i lys av SSB sine siste framskrivninger. Nye framskrivninger for Aurland kommune viser at det ved hovedalternativet er forventet en økning i antall barn i barnehagealder, og at det vil være rundt 100 barn fra rundt 2028 og ut framskrivningsperioden. I dag er det ca. 80 barn i denne aldersgruppen, der 72 barn gikk i barnehage i 2021. Ved lav vekst er det på sikt venta en nedgang på 10 barn i denne aldersgruppen. Antall barn mellom 6 og 12 år er også ventet å øke ved hovedalternativet, og vil fra rundt 2036 stabilisere seg på rundt 140 barn, en god økning fra 100 barn i dag. Ved lav vekst er det forventet en vekst fram til 2031 som deretter reduseres gradvis mot 100 barn i grunnskolealder.

Framskrivninger er alltid usikre, og det er heller ikke lett å spå om denne framtidig veksten i barnetall vil skje i Aurland- eller Flåm skolekrets. Her bør Aurland kommune gjøre analyser på krets nivå, og inkludere annen kjent relevant informasjon som boligbygging etc.

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Aurland, Hovedalternativet (MMMM).

Inne- og uteareal:

Kunnskapsdepartementets merknader til barnehageloven fastsetter veiledende norm for størrelse på inne- og uteareal for barnehager. Veiledende norm til inneareal i barnehage er 4 m² netto leke- og oppholdsareal per barn over 3 år og 5,3 m² for barn under tre år. Ved barnetallet Flåm barnehage er godkjent for (18 store og 9 små barn) er det anbefalt et leke- og oppholdsareal på 120 m², men det kan bli behov for mer areal om forholdet mellom små og store barn endrer seg (f.eks. om det er flere små barn enn store). I tillegg er det behov for areal til personalrom, kontorer, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom og grovgarderobe som ikke kan regnes som leke- og oppholdsareal. Det kom fram i intervjuene at det er usikkert om det er plass til å inkludere barnehagen i Flåm skule uten å bygge ut. Dette må bli sjekket ut nærmere. I tillegg må det bli sett på om det er mulighet for at noe inneareal kan bli sett i sammenheng, f. eks bruk av gymsal og felles personalrom for barnehage og skole.

Uteareal i barnehager er anbefalt å være 6 ganger leke- og oppholdsarealet inne. Det vil si at det er behov for et uteareal på 720 m² ved 18 store og 9 små barn. For å ta høyde for endringer i sammensetningen av store og små barn, bør det planlegges for et større uteareal. Kommunen kan gi begrensninger i bruken, eller pålegg om å benytte friområder eller andre lekeområder i nærheten regelmessig.

For skoler er det en generell anbefaling om minimum netto uteareal per elev på 50 m² justert for skolestørrelse og plassering. Ved 24 elever er det dermed anbefalt et netto uteareal på 1200 m². For nye skoler er det anbefalt minimum 5000 m² ved færre enn 100 elever. I følge målinger i kartet på har Flåm skole et uteområde på rundt 2 400 m². (Dette arealet må kvalitetssikres av kommunen).

Uteområdet ved et eventuelt oppvekstsenter bør ta høyde for forventet økning i barne- og elevtall. Det er venta at antall barn i barnehagealder vil øke i Aurland kommune hvis vi tar utgangspunkt i hovedalternativet for vekst. Med dagens barnetall i Flåm barnehage er det nærliggende å tro at ventet økning i barnetall i Flåm vil få plass innenfor dagens godkjenning. Ved beregning av størrelse på uteområde tar vi derfor utgangspunkt i dagens godkjenning, men tar høyde for endringer i forholdet mellom små og store barn og øker derfor forslag til størrelse på uteområde fra 720 m² til

800 m². 25 % av elevene på 1.- 7.trinn i Aurland kommune går i dag ved Flåm skole. Om vi setter som betingelse at 25 % av forventet økning i elevtall kretser til Flåm skule, så vil det øke elevtallet med 10 elever. Ved 34 elever er det anbefalt et uteareal på 1700 m².

Arealbehov ved oppvekstsenter med barnehage og 1. – 7. trinn

Areal uteområde Flåm skole:	2400 m ²
Forslag uteområde for barnehagen:	800 m ²
<u>Forslag uteområde for skolen 1-7 trinn:</u>	<u>1700 m²</u>
<u>«Ledig» areal:</u>	<u>- 100 m²</u>

Selv før det er «satt av» areal til en eventuell utbygging for å få plass til barnehagen, er det ikke stort nok uteareal ved Flåm skole til å oppfylle veiledende norm for framtidig behov for uteareal. Aurland kommune må se nærmere på om annet nærliggende areal kan bli sett i sammenheng eller muligheten for å kjøpe opp areal ved siden av skolen.

Ved GSI-rapporteringen per 2021 var det 18 elever på 1. – 4.trinn. Inkludert 4/7 av forventet økning i elevtallet på sikt, vil det være behov for 1200 m² uteareal til 24 elever.

Arealbehov ved oppvekstsenter med barnehage og 1. – 4. trinn

Areal uteområde Flåm skole:	2400 m ²
Forslag uteområde for barnehagen:	800 m ²
<u>Forslag uteområde for skolen 1-4 trinn:</u>	<u>1200 m²</u>
<u>«Ledig» areal:</u>	<u>400 m²</u>

Hvis oppvekstsenteret inneholder barnehage og 1. – 4. trinn vil det være ledig areal på 400 m² til å eventuelt bygge ut for å få plass til barnehagedelen.

Oppsummering og tilråding:

Det er mulig å organisere barnehage og skole lokalisert ved Flåm skule innenfor dagens regelverk, så lenge felles leder har pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper og har tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen.

Erfaring fra flere oppvekstsentre viser at felles ledelse fører til pedagogisk utvikling, et sterkere fagmiljø, mer samarbeid på tvers og kompetansedeling. Oppfatningen etter samtaler med både Flåm skole og Flåm barnehage er at det i dag er lite samarbeid mellom dem. I tillegg kan samlokalisering gi et mer helhetlig pedagogisk tilbud til barna og en mykere overgang mellom barnehage og skole. Faren er at elevene kan gå lei av å være på samme sted fra de er ett til tolv år.

Etablering av et oppvekstsenter vil også føre til administrativ forenkling, ved at antall enhetsledere blir redusert. I en kommune med private barnehager vil det likevel ikke føre til færre resultatenheter, da det bør føres separate regnskaper for å vise at skolen ikke subsidierer barnehagedriften.

En samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter er ventet å gi lavere driftsutgifter, men økonomisk gevinst har ikke vært det mest fremtredende resultatet blant undersøkte oppvekstsentre. Ved samlokalisering av skole og barnehage i Flåm er det estimert en årlig innsparing på mellom 380 000 kr og 926 000 kr. Størrelsen på innsparingen er avhengig av om det er mulig å få til synergieffekter mellom SFO og barnehagen og om styrerstillinga i barnehagen blir redusert. Det kan også bli innsparing ved deling av utsyr og materiell.

Flytting av barnehagen til Flåm skule vil kreve tilpassinger både ved inne- og utearealet, og det vil muligens kreve en utvidelse av skolebygningen. Investeringsutgifter knyttet til dette vil ikke ha innvirkning på utbetaling av kapitaltilskudd til private barnehager. Det trengs mer informasjonsinnhenting rundt behov for å eventuelt bygge ut Flåm skule for å få plass til barnehagen. Enkle beregninger viser at det innenfor dagens uteområde ikke er nok areal til framtidig ventet antall barnehagebarn og elever (ved SSB sitt hovedalternativ), uten at uteområde blir sett i sammenheng med eventuelle nærliggende friområder eller andre lekeområder. Et alternativ kan være å kjøpe opp areal fra nabotomtene. Dette er et avgjørende element for om skoledelen til oppvekstsenteret skal være for 1. -4. trinn eller for 1. – 7. trinn.

En ulempe med samlokalisering ved Flåm skule er at barnehagen blir plassert lengre borte fra sentrum. Flere av foreldrene har ikke bil og lengre avstand kan føre til færre søkere. Vi vurderer det som lite sannsynlig at foreldre velger barnehage i Aurland sentrum fremfor Flåm barnehage selv om barnehagen blir flyttet noen km lengre opp i dalen. Reisevegen endrer seg lite ved en flytting til Flåm skule. Veien mellom nåværende plassering og Flåm skule er definert som farlig skolevei, noe som gir de yngste elevene rett til skyss. Flytting av barnehagen vil føre til flere biler på denne veistrekningen, noe som igjen vil føre til en enda mer utrygg skolevei. Flytting av barnehagen vil også føre til lengre avstand til turområdene de benytter i dag. I tillegg må den utrygge veien brukes for å komme til turmålene. Det vil derfor være en fordel for både elevene, barnehagebarna og lokalsamfunnet ellers om strekningen mellom Flåm barnehage og skolen blir utbedret. Det er også bra både i et klima- og i et folkehelseperspektiv at flere elever kan gå til skolen. Det vil også kommunen spare skyssutgifter på.

Det er både fordeler og ulemper som må vurderes før en kan ta en avgjørelse på samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter i Flåm.

Etter en samlet vurdering tilrår vi at det blir oppvekstsenter-drift i Flåm med oppstart august 2024, dvs. fom. skoleåret 2024/25, og med skoledel for elever 1.-4. trinn. Drifta ved Flåm barnehage

legges da ned fra samme tidspunkt (august 2024), og barnehage-barna får base i oppvekstsenteret ved Flåm skule.

Kildeliste:

[Skoleplassen : Oppvekstsenter –alternativ til skulenedlegging?](#)

[Microsoft Word - tmp2pdf363795 \(ks.no\)](#)

[Ledelse og organisering av skoler og barnehager \(udir.no\)](#)

[Delrapport 3 Lierne kommune – innsparinger på oppvekstområdet fra 2018. \(stortangen.no\)](#)

Notat om mulig oppvekstsenter lokalisert til Flåm skule

I forbindelse med omstillingsprosjektet i Aurland kommune er det ønskelig å se på mulighet for å organisere et oppvekstsenter i Flåm ved at barnehagedriften blir lagt til skoleanlegget. Dette notatet er som et bakgrunnsdokument for dette arbeidet.

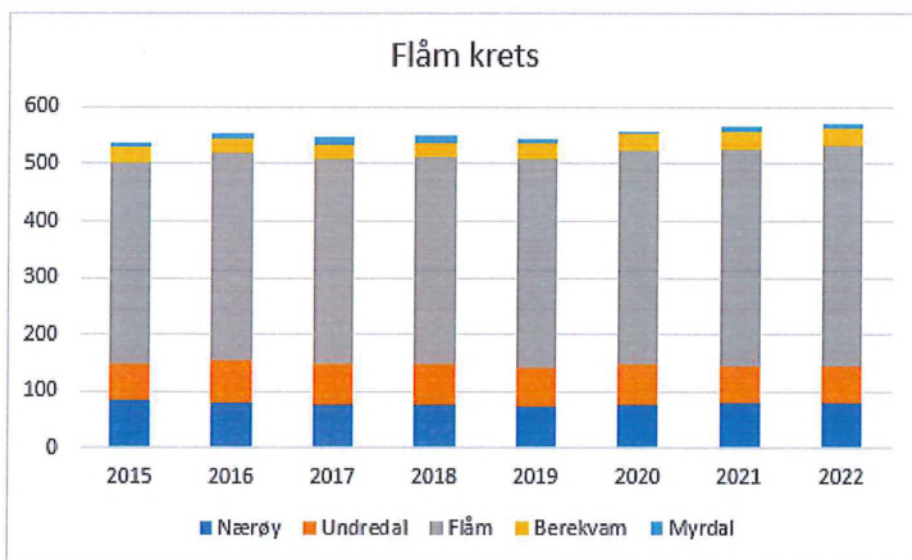
Det er også gjennomført en spørreundersøkelse blant foresatte i Flåm krets. Resultatene fra spørreundersøkelsen er tilgjengelig i en egen Power BI rapport.

Elevtallsprognoser

Flåm krets består av de 5 grunnkretsene Nærøy, Undredal, Flåm, Berekvam og Myrdal. Statistikken fra SSB viser at Flåm krets har hatt noe sterkere befolkningsvekst totalt enn resten av Aurland kommune fra 2015 til 2022. Flåm har hatt en vekst på 6,3 prosent, mens Aurland kommune har hatt en vekst på 1,6 prosent. I aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år har Flåm hatt en utvikling på hhv. 0 prosent og 7,1 prosent, mens Aurland kommune har hatt en utvikling på hhv. 18,1 prosent og -15,1 prosent.

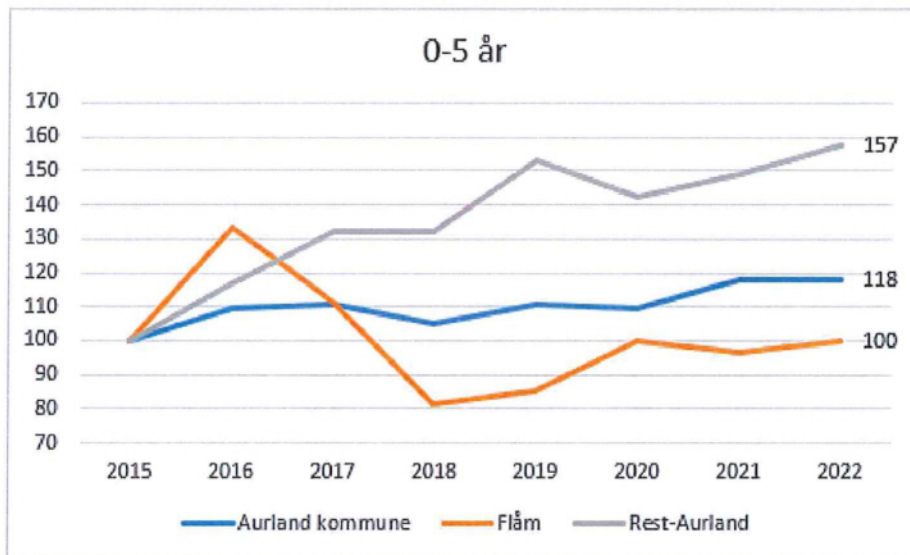
Framskrivningene fra SSB (MMMM) anslår en befolkningsvekst for Aurland kommune på 12,8 prosent fra 2022-2040. I aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år er det anslått en vekst på hhv. 22,4 prosent og 22,7 prosent. Hvis vi legger til grunn tilsvarende utvikling for Flåm som for Aurland kommune, vil antall innbyggere i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 år være hhv. 31 og 74 i 2040 (27 og 60 i 2022).

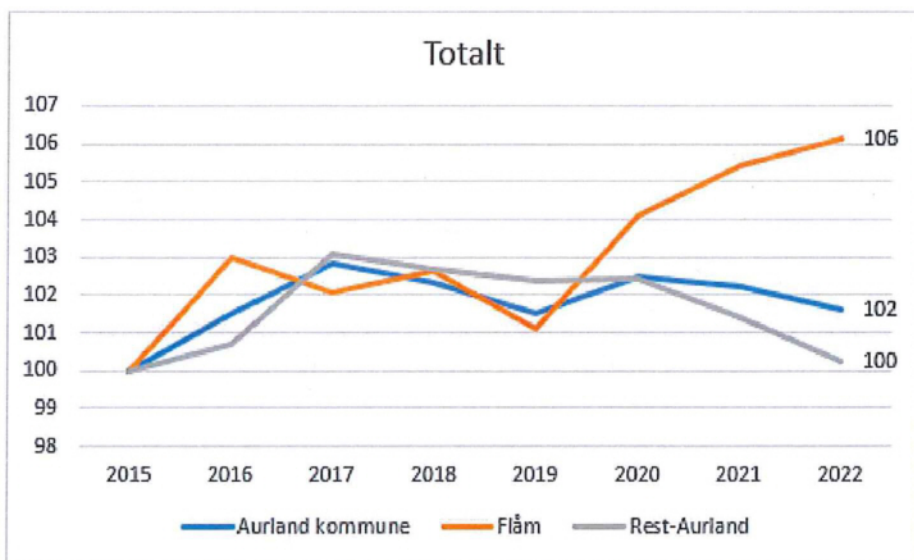
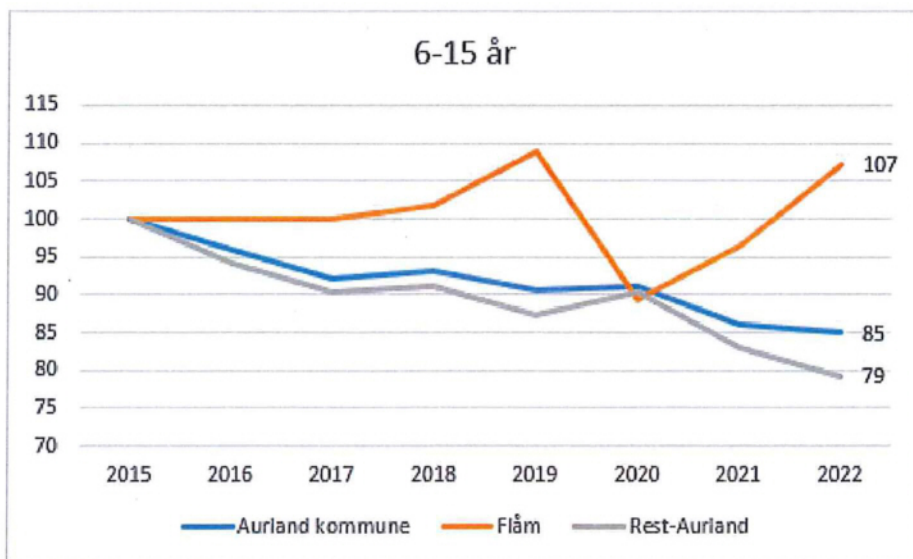
Hvis vi tar utgangspunkt i gjennomsnittlig årlig utvikling for perioden 2015-22 (for Flåm) vil antall innbyggere i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 år være hhv. 27 og 72 i 2040.

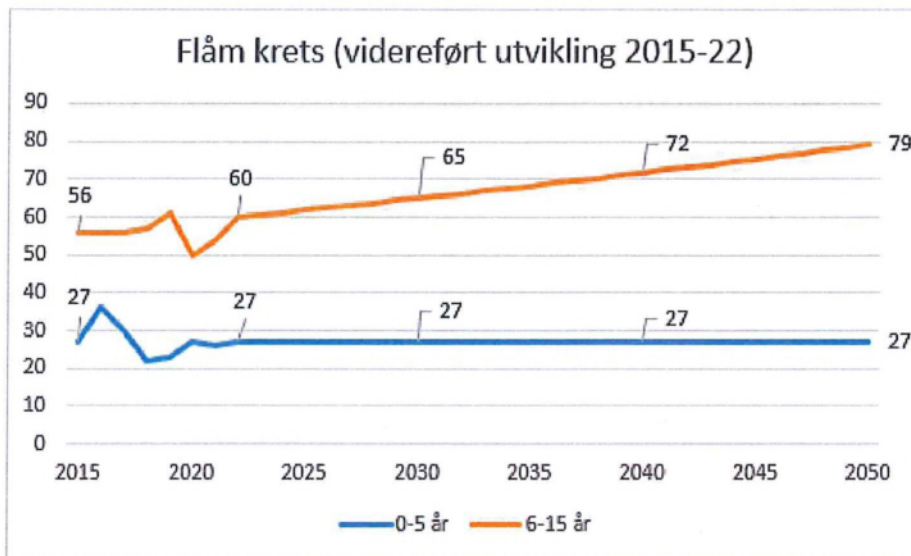
	Aurland kommune			Flåm skolekrets*		
	2015	2022	%-endring	2015	2022	%-endring
0 år	11	19	72,7 %			
1-5 år	72	79	9,7 %			
6-12 år	128	107	-16,4 %			
13-15 år	64	56	-12,5 %			
0-5 år	83	98	18,1 %	27	27	0,0 %
6-15 år	192	163	-15,1 %	56	60	7,1 %
Totalt	1 738	1 766	1,6 %	536	570	6,3 %

*) Alle ett-tall og to-tall i statistikken på grunnkrets-nivå er endret til '0' eller '3' for å ivareta personvernet.

Hvis vi legger til grunn gjennomsnittlig årlig utvikling for perioden 2015-22, vil utviklingen for Flåm krets se slik ut fram til 2050:

Hva er et oppvekstsenter?

Skoleplassen¹ definerer et oppvekstsenter som *et helhetlig pedagogisk tilbud til barn fra de er ett til de er tretten (seksten) år – nå tolv (femten) år*. Oppvekstsenteret kan som minimum inneholde barnehage og grunnskole, og som regel inngår også skolefritidsordning (SFO), men kan også inneholde andre funksjoner (som f.eks. bibliotek, kulturskole etc.). Til vanlig er oppvekstsentrene under samme tak og med samme ledelse.

Oppvekstsentre kan være ulike. I 2021 var det 121 oppvekstsentre i Norge. 12 av dem var organisert med barnehage og 1.- 4.trinn, 68 med barnehage og 1.- 7.trinn og 40 med barnehage og 1.- 10.trinn. Ett oppvekstsenter var registrert med bare elever på ungdomstrinnet.

Ofte har bakgrunnen for å opprette et oppvekstsenter vært å samle små enheter for at de kan styrke hverandre (Skoleplassen). Oppvekstsentre har vist seg å være ei god organisatorisk løsning i små bygder der det er behov for å beholde både barnehage og skole. Men det har etterhvert også vokst fram forståelse for pedagogiske argumenter for aldersblanding; samarbeid mellom barnehage og skole og myk overgang mellom barnehage og skole.

Lovhjemmel for oppvekstsenter

Lovverket gjør det mulig å etablere oppvekstsenter så lenge den faglige, pedagogiske og administrative ledelsen i både skolen og barnehagen er forsvarlig (KS). Men kravene til daglig ledelse i lovverket til barnehager og skoler gjør at Utdanningsdirektoratet (Udir) mener at det bare unntaksvis vil være mulig å organisere virksomheter med felles ledelse av både skole og barnehage.

I tolkningsuttalelse (04.02.2013) sier Udir at en rektor kan lede andre virksomheter, så lenge de generelle kravene i opplæringsloven §9-1 første ledd og andre ledd andre punktum er oppfylt:

Opplæringsloven § 9-1. Leiing

Kvar skole skal ha ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leiing.

Opplæringa i skolen skal leiast av rektorar. Rektorane skal halde seg fortrulege med den daglege verksemda i skolane og arbeide for å vidareutvikle verksemda.

¹ Skoleplassen er en digital møteplass for nærmiljøskoler, knyttet til Landslaget for nærmiljøskoler (LUFS)

Forutsetningen er at lovens krav til forsvarlig ledelse er oppfylt både på skolen og barnehagen. I barnehage gjelder barnehagelovens §24:

Barnehageloven § 24.Styrer

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som barnehagelærer eller annen høgskoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

I merknadene til § 24 (tidligere § 17) er det lagt til grunn at felles organisering av skole og barnehage som én mindre virksomhet kan være løsningen i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen utgjør noen få titalls barn. Det er videre spesifisert at relevante utdanninger til styrerstillingen er utdanning som allmennlærer, faglærer og annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå som har tatt videreutdanning i barnehagepedagogikk. For at kravet til rektors kompetanse skal være oppfylt stilles det krav om at rektor har pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper. Det er også viktig å merke seg at rektor må ha tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, herunder å videreutvikle virksomheten.

Fordeler og ulemper med et oppvekstsenter

Skoleplassen beskriver både fordeler og ulemper med et oppvekstsenter. I tillegg har Rambøll management i rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*» som er utarbeidet på vegne av KS, kommet fram til flere anbefalinger om felles ledelse.

Fordeler med oppvekstsenter: (Skoleplassen)

- Lærere og assistenter kan arbeide både i barnehagen og i skolen. Kan dermed bli flere hele stillinger og mer fleksibel bruk av det pedagogiske personale.
- Økonomisk fordel: felles utstyr, uteområde etc.
- Én leder som arbeider med budsjett og administrasjon, ikke to
- Pedagogisk fordel: sammenheng og kontinuitet i opplæringa

Utfordringer med oppvekstsenter: (Skoleplassen)

- Må ha en rektorfunksjon og en styrerfunksjon
- Det er ulike arbeidsavtaler i barnehage og grunnskole
- Ulike kulturer i barnehage og skole
- Endring tar tid
- Skole og barnehage blir drevet etter ulike regelverk, forskrifter og planer
- Barnehagen trenger eget uteområde for å ivareta tryggheten for de minste barna.
- Kan det være vanskelig med soving for de små?

Konklusjoner fra rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*»:

- Lovverket gir muligheter for å etablere felles ledelse, men sentrale krav må oppfylles
- Det er flere begrunnelser for etablering av felles ledelse; økonomisk innsparing, administrativ forenkling og opprettholdelse av skoler og barnehager. En motivasjon er å minske antall enhetsledere.
- Det er ikke økonomisk gevinst som er det mest fremtredende resultatet.

- Felles ledelse fører til pedagogisk utvikling, sterkere fagmiljø, samarbeid på tvers og kompetansedeling.
- Felles ledelse fører til økt ledelsesfokus og organisasjonsutvikling
- Samordning av barnehage og barnetrinn gjør det lettere å skape gode overganger
- Å skape gode rammebetingelser for fellesleder og stedsansvarlig oppleves som utfordrende; utfordring med å skape klare rammer og ansvars- og oppgavefordeling mellom felles leder og den som er stedsansvarlig på den enkelte enhet. Det er også en utfordring å gjøre rollen som stedsansvarlig attraktiv.
- Fremtredende ledelsesprinsipper er bruker i fokus, utvikling og mål- og resultatstyring.
- Felles ledelse fører til bedre utnyttelse av de administrative ressursene gjennom administrativ forenkling og ved at antall resultatenheter minskes

Kommentar til siste punktet: I kommuner med private barnehager kan ikke skoledelen og barnehagedelen i et oppvekstsenter være drevet som én resultatenheter. Det er viktig at skolen ikke subsidiere barnehagedriften pga. regelverket for beregning av tilskudd. Det må da være to ansvarsområder for å skille skole- og barnehagedrift. Dette er også nødvendig for korrekt KOSTRA-rapportering.

Råd fra rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*»:

- Sørg for et godt forarbeid i forkant av avgjørelsen om å etablere felles ledelse
- Sørg for tilstrekkelig med tid og involvering av berørte parter
- Dokumenter resultater og følg opp modellen

Innspill fra ansatte og foreldre ved Flåm skule og Flåm barnehage:

- Ser ikke at det er mye synergieffekter i forhold til bemanning. Pedagog- og bemanningsnormen på holdes uansett i barnehage.
- Det er ikke infrastruktur/trygg vei opp til Flåm skule (mange foreldre har ikke sertifikat)
- Flåm skule er langt borte fra sentrum. Lengre avstand kan føre til færre søkere
- Er det nok uteareal ved Flåm skule?
- Flåm skule er lang unna turområdene barnehagen bruker. For små føtter vil det ta mellom 30-45 minutt å gå fra skolen til turområdene barnehagen bruker
- Et oppvekstsenter vil gi faglig fellesskap på tross av ulike profesjon
- Det er ingen utvidingsmulighet av barnehagen der den er lokalisert i dag pga. plassering midt i et boligfelt
- Det er meningsløst å investere i et oppvekstsenter om det ikke er elevgrunnlag
- Kan dra vekslere på personalet ved et oppvekstsenter
- Et oppvekstsenter kan være mer attraktivt for de ansatte, siden det er mulighet for å arbeide både i skolen og i barnehagen
- Litt lettvinnt å tro at det er lett med vekselbruk av personalet. Det er ikke lett å få til i praksis.
- Det er viktig å holde på profesjonsgrensene.
- Det pedagogiske fagmiljøet vil bli rikere ved et oppvekstsenter. Dette drypper på ungene.
- Samlokalisering gir god mulighet til å tenke hele utdanningsløpet, tidlig innsats, arbeide klokt fra ungene er små.
- Er det plass nok ved Flåm skule?
- Barnehage og 1-4 trinn er kanskje det viktigste å beholde i Flåm fremfor mellomtrinnet.

Oppvekstsenter i Flåm?

Ledelse:

Lovverket gjør det mulig å etablere oppvekstsenter så lenge den faglige, pedagogiske og administrative ledelsen i både skolen og barnehagen er forsvarlig (Rambøll). For å lede en skole må lederen ha pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper. For å lede en barnehage er det krav om formell pedagogisk og barnefaglig kompetanse. Så lenge felles leder oppfyller kravene til pedagogisk kompetanse og har nødvendige lederegenskaper, så kan både rektor og barnehagestyrer fungere som felles leder for skole og barnehage i et oppvekstsenter. Om man er innenfor lovkravene må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Det er også viktig å merke seg at felles leder må ha tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, herunder å videreutvikle virksomheten.

Flåm skule har 40 % rektor og 40 % kontorteknisk personalet. SFO ved Flåm skule har 15 % daglig leder. Flåm barnehage har 100 % lederressurs, der 60 % er øremerket styrerfunksjonen og 40 % enhetslederfunksjon (ref. kommunens to-nivåmodell). Til sammen er dette 155 % lederressurs og 40 % merkantil ressurs. Samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter vil kunne redusere ledelsesressursene. Organiseringen av oppvekstsenter varierer med størrelsen. Gjennomsnittlig rektorressurs ved oppvekstsentre med mellom 18 og 30 elever på 1. – 7. trinn er på rundt 60 %. Rektorressursen ved Flåm skule synes derfor å være litt høy, og i hvert fall med tanke på at SFO har egen lederressurs. Med felles ledelse vil det være mulig å redusere 40 % enhetslederressurs som er tilknyttet barnehagen. Det vil gi en innsparing på rundt 380 000 kr ved ei årslønn på 700 000 kr.

SFS 2201 regulerer ressurs til styrer/leder i barnehage. En barnehage skal som hovedregel ha styrer i hel stilling, men styrer i barnehager med mindre enn 42 barn kan også utføre andre arbeidsoppgaver enn dem som naturlig tilligger styrer (f.eks. arbeid i barnegruppene). Disse oppgavene tidsdimensjoneres etter drøftinger lokalt, likevel slik at tid til lederoppgaver skal utgjøre minimum 35% av styrers stilling. En styrer har mange oppgaver og hovedansvaret for at barnehagen leverer på alle områder. Mange av oppgavene tar like lang tid om det er i en liten eller stor barnehage. Aurland kommune kan likevel se på muligheten for å redusere styrerressursen i Flåm barnehage. Om styrerressursen i Flåm barnehage reduseres til minstekravet, vil det gi en innsparing på rundt 238 000 kr ved ei årslønn på 700 000 kr. Dette vil også redusere utbetaling av tilskudd til private barnehager på rundt 73 000 kr (forenklet beregning).

Utdanningsforbundet fikk i februar 2022 i oppgave å utrede og sende på høring et forslag til ny forskriftsbestemmelse om krav til stedlig leder i barnehage. For å sikre at felles leder har tilstrekkelig tid til å følge den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen, vil vi derfor anbefale å ha stedlig ansvarlig i både barnehagen og på SFO, og i tillegg vurdere å redusere styrerressursen i barnehagen.

Forslag til ledelsesmodell:

Leder for oppvekstsenteret:	100%
Stedlig ansvarlig/styrer barnehage:	60% eller mindre, minimum 35%
Stedlig ansvarlig SFO:	15%

Fagarbeidere/assistenter og pedagoger:

På grunn av ulike arbeidstidsavtaler er det ikke alltid enkelt å bruke pedagoger og barnehagelærere i både barnehage og skole. Dette har de ansatte ved både Flåm skule og Flåm barnehage gitt tilbakemelding om. Det samme er resultat av case-studier og intervjuer i rapporten «*Felles ledelse i skole- og oppvekstsektoren*» (Rambøll).

Det er lettere å få til et vekselbruk av fagarbeidere og assistenter. Samarbeid på tvers gir mulighet for å «fylle opp» stillinger og redusere uønsket deltid. Det er også mulig for SFO og barnehage å samarbeide om personalressursene ved at SFO er sammen med barnehagen om morgenen før skolestart og en stund på slutten av dagen. Hvor mange ansatte det er behov for totalt ved sammenslåing må bli vurdert gitt antall barn, når barna blir levert/hentet og om det er noen med særskilte behov som trenger ekstra ressurser. SFO har dette skoleåret 5 elever med morgen-SFO. Barnehagen har 24 barn som alle kommer en gang mellom 07.00 og 08.30. Det er ikke alltid et klart mønster på når barna blir levert, så det er vanskelig å si noe bestemt om hvor mange barn som er kommet innenfor bestemte klokkeslett. SFO har en ansatt på morgenvakt. Barnehagen har to på morgenvakt og fire når mellom-vakten starter. Det er muligheter for synergieffekter hvis barnehagen kan ta imot SFO-barna innenfor sin bemanning og barnehagen i tillegg har flere voksne enn bemanningsnormen krever. Hvis barnehagen følger bemanningsnormen, er det ikke mulig å spare inn ved samarbeid. En sammenslåing med SFO vil likevel gi positive effekter ved at barnehagen kan oppleve ressursituasjonen som bedre fordi en kan dra nytte av SFO-personell også i barnehagen.

Vi anbefaler å vurdere å utvide åpningstiden til SFO fra kl. 07.00. Dette vil gi økt fleksibilitet med tanke på foreldrenes arbeidshverdag og arbeidstider. Personalressursene kan dermed bli sett i sammenheng en halvtime lenger. Vi mener at både SFO og barnehagen bør ha en ansatt hver fram til skolestart 08.30. Totalt er det ingen endring i antall ansatte for barnehagen sin del (men det er 5 flere barn om morgenen). Dette gir en innsparing på 7,5 time i uka som utgjør 20 % fagarbeider-/assistentårsverk ved normalt arbeidsår og 17,8 % fagarbeider-/assistentårsverk ved komprimert arbeidsår (følger skoleruta). Ved en årslønn på 350 000 kr/400 000 kr gir det en innsparing på rundt 95 000 kr/109 000 kr i året. Det vil også gi lavere sats for driftstilskudd til private barnehager og lavere utbetaling av tilskudd på rundt 29 000 kr/33 000 kr (forenklet beregning).

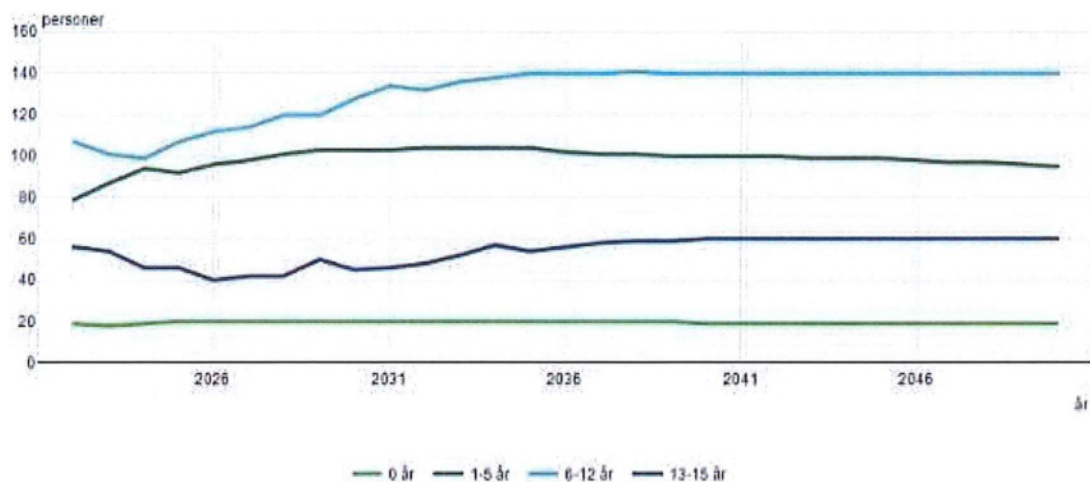
Hvis det samme er mulig for siste time av SFO etter skoletid, så kan det gi ei innsparing på rundt 62 000 kr/71 000 kr. Det vil også gi lavere sats for driftstilskudd til private barnehager og lavere utbetaling av tilskudd på rundt 19 000 kr/22 000 kr (forenklet beregning).

Størrelse på oppvekstsenteret:

Ifølge GSI for 2021 varierer størrelsen på skoledelen ved oppvekstsentrene fra 2 til 318 elever (størrelse på barnehagedelen er ikke tilgjengelig i GSI). Lierne kommune mener at oppvekstsentre med mellom 20 - 40 barn i skolen og rundt 10 barn i barnehage samsvarer med benevnelsen noen «få titalls barn». Fra august 2022 har Flåm skole 24 elever og Flåm barnehage 24 barn. Dette er ifølge tolkningen til Lierne kommune innenfor noen «få titalls barn». Både barne- og elevtallet varierer år for år. Et eventuelt oppvekstsenter bør derfor planlegges ut i fra forventet utvikling i antall barn i barnehagealder og i grunnskolealder. Så lenge oppvekstsenteret inneholder barnehage og grunnskole, står en fritt i organiseringen ellers. Noen oppvekstsentre inneholder barnehage og 1.-7.trinn, andre inneholder barnehage og 1. – 4. trinn. For foresatte ved Flåm skule og barnehage er det viktigst å beholde barnehage og 1. – 4. trinn i Flåm. Noen nevnte at klasserommene til mellomtrinnet ved Aurland barne- og ungdomsskole har kapasitet til 20 elever, noe som kan gi utfordringer med å eventuelt flytte 5. – 7. trinn fra Flåm skole. Dette er en aktuelt problemstilling sett i lys av SSB sine siste framskrivninger. Nye framskrivninger for Aurland kommune viser at det ved hovedalternativet er forventet en økning i antall barn i barnehagealder, og at det vil være rundt 100 barn fra rundt 2028 og ut framskrivingsperioden. I dag er det ca. 80 barn i denne aldersgruppen, der 72 barn gikk i barnehage i 2021. Ved lav vekst er det på sikt venta en nedgang på 10 barn i denne aldersgruppen. Antall barn mellom 6 og 12 år er også ventet å øke ved hovedalternativet, og vil fra rundt 2036 stabilisere seg på rundt 140 barn, en god økning fra 100 barn i dag. Ved lav vekst er det forventet en vekst fram til 2031 som deretter reduseres gradvis mot 100 barn i grunnskolealder.

Framskrivninger er alltid usikre, og det er heller ikke lett å spå om denne framtidig veksten i barnetall vil skje i Aurland- eller Flåm skolekrets. Her bør Aurland kommune gjøre analyser på krets nivå, og inkludere annen kjent relevant informasjon som boligbygging etc.

13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Aurland, Hovedalternativet (MMMM).

Inne- og uteareal:

Kunnskapsdepartementets merknader til barnehageloven fastsetter veiledende norm for størrelse på inne- og uteareal for barnehager. Veiledende norm til inneareal i barnehage er 4 m² netto leke- og oppholdsareal per barn over 3 år og 5,3 m² for barn under tre år. Ved barnetallet Flåm barnehage er godkjent for (18 store og 9 små barn) er det anbefalt et leke- og oppholdsareal på 120 m², men det kan bli behov for mer areal om forholdet mellom små og store barn endrer seg (f.eks. om det er flere små barn enn store). I tillegg er det behov for areal til personalrom, kontorer, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom og grovgarderobe som ikke kan regnes som leke- og oppholdsareal. Det kom fram i intervjuene at det er usikkert om det er plass til å inkludere barnehagen i Flåm skule uten å bygge ut. Dette må bli sjekket ut nærmere. I tillegg må det bli sett på om det er mulighet for at noe inneareal kan bli sett i sammenheng, f. eks bruk av gymsal og felles personalrom for barnehage og skole.

Uteareal i barnehager er anbefalt å være 6 ganger leke- og oppholdsarealet inne. Det vil si at det er behov for et uteareal på 720 m² ved 18 store og 9 små barn. For å ta høyde for endringer i sammensetningen av store og små barn, bør det planlegges for et større uteareal. Kommunen kan gi begrensninger i bruken, eller pålegg om å benytte friområder eller andre lekeområder i nærheten regelmessig.

For skoler er det en generell anbefaling om minimum netto uteareal per elev på 50 m² justert for skolestørrelse og plassering. Ved 24 elever er det dermed anbefalt et netto uteareal på 1200 m². For nye skoler er det anbefalt minimum 5000 m² ved færre enn 100 elever. I følge målinger i kartet på har Flåm skole et uteområde på rundt 2 400 m². (Dette arealet må kvalitetssikres av kommunen).

Uteområdet ved et eventuelt oppvekstsenter bør ta høyde for forventet økning i barne- og elevtall. Det er venta at antall barn i barnehagealder vil øke i Aurland kommune hvis vi tar utgangspunkt i hovedalternativet for vekst. Med dagens barnetall i Flåm barnehage er det nærliggende å tro at ventet økning i barnetall i Flåm vil få plass innenfor dagens godkjenning. Ved beregning av størrelse på uteområde tar vi derfor utgangspunkt i dagens godkjenning, men tar høyde for endringer i forholdet mellom små og store barn og øker derfor forslag til størrelse på uteområde fra 720 m² til

800 m². 25 % av elevene på 1.- 7.trinn i Aurland kommune går i dag ved Flåm skole. Om vi setter som betingelse at 25 % av forventet økning i elevtall kretser til Flåm skule, så vil det øke elevtallet med 10 elever. Ved 34 elever er det anbefalt et uteareal på 1700 m².

Arealbehov ved oppvekstsenter med barnehage og 1. – 7. trinn

Areal uteområde Flåm skole:	2400 m ²
Forslag uteområde for barnehagen:	800 m ²
<u>Forslag uteområde for skolen 1-7 trinn:</u>	<u>1700 m²</u>
<u>«Ledig» areal:</u>	<u>- 100 m²</u>

Selv før det er «satt av» areal til en eventuell utbygging for å få plass til barnehagen, er det ikke stort nok uteareal ved Flåm skole til å oppfylle veiledende norm for framtidig behov for uteareal. Aurland kommune må se nærmere på om annet nærliggende areal kan bli sett i sammenheng eller muligheten for å kjøpe opp areal ved siden av skolen.

Ved GSI-rapporteringen per 2021 var det 18 elever på 1. – 4.trinn. Inkludert 4/7 av forventet økning i elevtallet på sikt, vil det være behov for 1200 m² uteareal til 24 elever.

Arealbehov ved oppvekstsenter med barnehage og 1. – 4. trinn

Areal uteområde Flåm skole:	2400 m ²
Forslag uteområde for barnehagen:	800 m ²
<u>Forslag uteområde for skolen 1-4 trinn:</u>	<u>1200 m²</u>
<u>«Ledig» areal:</u>	<u>400 m²</u>

Hvis oppvekstsenteret inneholder barnehage og 1. – 4. trinn vil det være ledig areal på 400 m² til å eventuelt bygge ut for å få plass til barnehagedelen.

Oppsummering og tilråding:

Det er mulig å organisere barnehage og skole lokalisert ved Flåm skule innenfor dagens regelverk, så lenge felles leder har pedagogisk kompetanse og nødvendige lederegenskaper og har tilstrekkelig tid til å følge med i den daglige virksomheten, både ved skolen og i barnehagen.

Erfaring fra flere oppvekstsentre viser at felles ledelse fører til pedagogisk utvikling, et sterkere fagmiljø, mer samarbeid på tvers og kompetansedeling. Oppfatningen etter samtaler med både Flåm skole og Flåm barnehage er at det i dag er lite samarbeid mellom dem. I tillegg kan samlokalisering gi et mer helhetlig pedagogisk tilbud til barna og en mykere overgang mellom barnehage og skole. Faren er at elevene kan gå lei av å være på samme sted fra de er ett til tolv år.

Etablering av et oppvekstsenter vil også føre til administrativ forenkling, ved at antall enhetsledere blir redusert. I en kommune med private barnehager vil det likevel ikke føre til færre resultatenheter, da det bør føres separate regnskaper for å vise at skolen ikke subsidierer barnehagedriften.

En samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter er ventet å gi lavere driftsutgifter, men økonomisk gevinst har ikke vært det mest fremtredende resultatet blant undersøkte oppvekstsentre. Ved samlokalisering av skole og barnehage i Flåm er det estimert en årlig innsparing på mellom 380 000 kr og 926 000 kr. Størrelsen på innsparingen er avhengig av om det er mulig å få til synergieffekter mellom SFO og barnehagen og om styrerstillinga i barnehagen blir redusert. Det kan også bli innsparing ved deling av utstyr og materiell.

Flytting av barnehagen til Flåm skule vil kreve tilpassinger både ved inne- og utearealet, og det vil muligens kreve en utvidelse av skolebygningen. Investeringer knyttet til dette vil ikke ha innvirkning på utbetaling av kapitaltilskudd til private barnehager. Det trengs mer informasjonsinnhenting rundt behov for å eventuelt bygge ut Flåm skule for å få plass til barnehagen. Enkle beregninger viser at det innenfor dagens uteområde ikke er nok areal til framtidig ventet antall barnehagebarn og elever (ved SSB sitt hovedalternativ), uten at uteområde blir sett i sammenheng med eventuelle nærliggende friområder eller andre lekeområder. Et alternativ kan være å kjøpe opp areal fra nabotomtene. Dette er et avgjørende element for om skoledelen til oppvekstsenteret skal være for 1.-4. trinn eller for 1. – 7. trinn.

En ulempe med samlokalisering ved Flåm skule er at barnehagen blir plassert lengre borte fra sentrum. Flere av foreldrene har ikke bil og lengre avstand kan føre til færre søkere. Vi vurderer det som lite sannsynlig at foreldre velger barnehage i Aurland sentrum fremfor Flåm barnehage selv om barnehagen blir flyttet noen km lengre opp i dalen. Reisevegen endrer seg lite ved en flytting til Flåm skule. Veien mellom nåværende plassering og Flåm skule er definert som farlig skolevei, noe som gir de yngste elevene rett til skyss. Flytting av barnehagen vil føre til flere biler på denne veistrekningen, noe som igjen vil føre til en enda mer utrygg skolevei. Flytting av barnehagen vil også føre til lengre avstand til turområdene de benytter i dag. I tillegg må den utrygge veien brukes for å komme til turmålene. Det vil derfor være en fordel for både elevene, barnehagebarna og lokalsamfunnet ellers om strekningen mellom Flåm barnehage og skolen blir utbedret. Det er også bra både i et klima- og i et folkehelseperspektiv at flere elever kan gå til skolen. Det vil også kommunen spare skysstutgifter på.

Det er både fordeler og ulemper som må vurderes før en kan ta en avgjørelse på samlokalisering av skole og barnehage i et oppvekstsenter i Flåm.

Etter en samlet vurdering tilrår vi at det blir oppvekstsenter-drift i Flåm med oppstart august 2024, dvs. fom. skoleåret 2024/25, og med skoledel for elever 1.-4. trinn. Drifta ved Flåm barnehage

legges da ned fra samme tidspunkt (august 2024), og barnehage-barna får base i oppvekstsenteret ved Flåm skule.

Kildeliste:

[Skoleplassen : Oppvekstsenter –alternativ til skulenedlegging?](#)

[Microsoft Word - tmp2pdf363795 \(ks.no\)](#)

[Ledelse og organisering av skoler og barnehager \(udir.no\)](#)

[Delrapport 3 Lierne kommune – innsparinger på oppvekstområdet fra 2018. \(stortangen.no\)](#)

